

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 5.1.2011
KOM(2010) 805 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ

týkající se

memorand o porozumění týkajících se ochrany stěhovavých druhů žraloků a dravých ptáků na základě Úmluvy o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ

týkající se

memorand o porozumění týkajících se ochrany stěhovavých druhů žraloků a dravých ptáků na základě Úmluvy o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů

EU je od roku 1983 smluvní stranou Úmluvy o stěhovavých druzích (dále jen „CMS“)¹. Smluvními stranami úmluvy jsou rovněž všechny členské státy EU. Seznam ohrožených stěhovavých druhů je stanoven v příloze I úmluvy, zatímco příloha II uvádí stěhovavé druhy, jejichž stav z hlediska ochrany je nepříznivý a jejichž ochrana a řízená péče vyžadují uzavření mezinárodních dohod, a uvádí rovněž stěhovavé druhy, jejichž stavu z hlediska ochrany by významně prospěla mezinárodní spolupráce, které by mohlo být dosaženo prostřednictvím takové mezinárodní dohody.

To je případ stěhovavých druhů žraloků a dravých ptáků v Africe a Eurasii, u kterých byla na základě úmluvy uzavřena dvě právně nezávazná memoranda o porozumění, jak je popsáno níže.

1. Memorandum o porozumění týkající se ochrany stěhovavých druhů žraloků

Dne 12. února 2010 bylo v Manile na Filipínách při příležitosti třetího zasedání o mezinárodní spolupráci v oblasti stěhovavých žraloků na základě úmluvy přijato Memorandum o porozumění (MoP) týkající se ochrany stěhovavých druhů žraloků². Memorandum o porozumění bylo otevřeno k podpisu a 10 areálových států (států, které vykonávají jurisdikci nad kteroukoli částí areálu rozšíření stěhovavých druhů žraloků, nebo států, pod jejichž vlajkou plují lodě, které provádějí, nebo potenciálně mohou provádět, odchyt tohoto stěhovavého druhu žraloků mimo hranice jurisdikce) memorandum okamžitě podepsalo: Filipíny, Ghana, Guinea, Kongo, Kostarika, Libérie, Palau, Senegal, Togo a USA. To znamená, že memorandum vstoupilo v platnost dne 1. března 2010, protože minimální počet signatářů potřebný pro to, aby memorandum vstoupilo v platnost, je deset. Memorandum je otevřeno pro nové signatáře. Toto memorandum je právně nezávazný nástroj, který se bude uplatňovat na sedm druhů žraloků, jejichž seznam je uveden v přílohách I a II úmluvy³. Na základě dohody signatářů mohou být přidávány nové druhy.

EU zaujala koordinovaný postoj a zúčastnila se vyjednávání o tomto memorandu. Vzhledem k tomu, že EU je, podle definice obsažené v memorandu, organizací regionální hospodářské integrace, může se stát signatářem a účastnit se zasedání

¹ Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (CMS), podepsaná v Bonnu dne 23. června 1979, vyzývá k mezinárodní spolupráci v oblasti opatření zaměřených na ochranu stěhovavých druhů. Článek IV.4 této úmluvy nabádá smluvní strany, aby uzavíraly dohody – včetně právně nezávazných administrativních smluv – pokud jde o jakékoli populace stěhovavých druhů. Evropská unie a všechny její členské státy patří ke 113 smluvním stranám CMS. Evropskou unii v rámci této mezinárodní úmluvy zastupuje Evropská komise.

² http://www.cms.int/species/sharks/MoU/Migratory_Shark_MoU_Eng.pdf

³ Žralok obrovský (*Rhincodon typus*), žralok veliký (*Cetorhinus maximus*), žralok bílý (*Carcharodon carcharias*), žralok východní (*Isurus paucus*), žralok mako (*Isurus oxyrinchus*), žralok nosatý (*Lamna nasus*), ostroun obecný (populace ze severní polokoule) (*Squalus acanthias*).

signatářů, které je řídícím orgánem memoranda. Většina členských států EU je zároveň areálovými státy a může memorandum rovněž podepsat. Z hlediska biodiverzity, rybolovu a souladu s vnější politikou představuje připojení se EU k memorandu přidanou hodnotu. Navrhuje se proto, aby se EU stala signatářem tohoto memoranda, a to prostřednictvím podpisu memoranda zástupcem Evropské komise, který zastupuje EU v rámci úmluvy o stěhovavých druzích. Takový podpis neznamena, že by Komise nemohla předkládat jakékoli názory týkající se výsledku procesu posuzování „budoucí podoby CMS“, probíhajícího mezi zasedáními, který hodnotí organizaci a činnosti úmluvy CMS a podobných úmluv a který byl zahájen na 9. konferenci smluvních stran úmluvy (CoP9) s cílem prozkoumat možnosti posílení CMS a souvisejících dohod.

V memorandu je část, která stanoví všeobecné cíle plánu ochrany druhů, jakož i konkrétnější cíle a činnosti, které mají signatáři provádět. Podrobnější a ambicióznější plán ochrany druhů se v rámci zasedání nepodařilo dokončit, ale práce na plánu budou pokračovat prostřednictvím e-mailů, aby bylo jeho znění připraveno do prvního zasedání signatářů, kteří by plán měli přijmout na základě konsenzu. Memorandum se zabývá řadou otázek, které mají pro ochranu žraloků velký význam, jako je odstraňování ploutví, vedlejší úlovky, spolupráce mezi vládami, mezivládními a nevládními organizacemi a zapojení Organizace pro zemědělství a výživu (FAO), regionálních organizací pro řízení rybolovu (RFMO), zúčastněných stran z odvětví rybolovu, místních společenství, regionálních úmluv týkajících se mořského prostředí, Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy (CITES) a Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD). Přidanou hodnotou tohoto memoranda je zajištění jednotného chápání problematiky s cílem zlepšit nebo obnovit příznivý stav ochrany stěhovavých druhů žraloků a zároveň zajistit udržitelnost cíleného a necíleného rybolovu žraloků. Hlavními cíli jsou rovněž výzkum, monitorování, výměna informací, informování veřejnosti a angažovanost. Úspěch tohoto memoranda závisí na provedení opatření na vnitrostátní úrovni.

Memorandum je zcela v souladu s akčním plánem Evropského společenství na zachování a řízení populací žraloků, který byl Komisí přijat v únoru 2009 a který podpořila Rada pro zemědělství a rybolov ve svých závěrech ze dne 23. dubna 2009. Navíc se jedná o úplně první smlouvu v rámci CMS, která se týká ryb, přičemž zahrnuje druhy, které mají obchodní význam, zejména pokud jde o mezinárodní obchod. Zařazením a udržováním problematiky rybolovu v mezinárodní politické agendě přispívá memorandum k podpoře ochrany a řízení populací migrujících žraloků a poskytuje podporu pro činnosti prováděné v rámci úmluvy CITES a regionálních úmluv týkajících se mořského prostředí.

Administrativní, finanční a procedurální aspekty memoranda jsou omezené na minimum. To znamená méně výdajů na personál a zasedání a upřednostňování elektronické komunikace. Podle memoranda se signatáři budou snažit financovat provádění z vnitrostátních a jiných zdrojů a může být vytvořen fond, ze kterého by byly hrazeny výdaje spojené s účastí rozvojových zemí na zasedáních signatářů. Podle memoranda by také zasedání signatářů mělo zřídit sekretariát, přičemž sekretariát úmluvy by měl do zřízení stálého sekretariátu působit jako sekretariát dočasný. Sekretariát úmluvy by měl co nejdříve svolat první zasedání signatářů a na svém prvním zasedání přijmout jednací řád. Na zasedání signatářů budou vyřešeny určité detaily, přičemž se očekává, že budou rovněž přijata rozhodnutí o budoucím formátu CMS.

2. Memorandum o porozumění týkající se ochrany stěhovavých druhů dravých ptáků v Africe a Eurasii

Memorandum o porozumění týkající se ochrany stěhovavých druhů dravých ptáků v Africe a Eurasii⁴ v rámci CMS (známé také jako MoP – Draví ptáci) bylo uzavřeno dne 22. října 2008 v Abú Dhabí ve Spojených arabských emirátech. V ten den podepsalo memorandum 28 areálových států, mezi nimi pět členských států EU: Finsko, Maďarsko, Nizozemsko, Portugalsko a Spojené království. Šestým členským státem, který podepsal memorandum, se dne 19. července 2010 stalo Lucembursko. Memorandum vstoupilo v platnost dne 1. listopadu 2008. Do dnešního dne podepsalo memorandum 30 smluvních stran a jedna podporující organizace. EU zaujala koordinovaný postoj a zúčastnila se vyjednávání o tomto memorandu. Vzhledem k tomu, že EU je podle definice obsažené v memorandu organizací regionální hospodářské integrace, může se stát signatářem a zúčastnit se zasedání signatářů, které je orgánem memoranda s rozhodovací pravomocí. EU by mohla přispět k úspěšnému provedení tohoto memoranda tím, že by se stala signatářem a poskytla by strategii EU, která bude vypracována na základě odborných konzultací ve spolupráci s členskými státy.

Provádění v rámci EU je usnadněno skutečností, že většina opatření již byla v EU provedena prostřednictvím ustanovení směrnic o ptácích a stanovištích. Nebudou potřebné žádné dodatečné právní předpisy EU. Veškeré práce, které je třeba provést, by měly být v souladu s právním rámcem EU a brát v úvahu stávající akční plány pro jednotlivé druhy, výsledky projektů LIFE, ochranná opatření ve zvláště chráněných oblastech (SPA), jakož i probíhající iniciativy, které se týkají problematik, jež mohou mít význam jak v rámci zvláště chráněných oblastí, tak i mimo ně, jako jsou technické studie o vlivu větrných turbín, krmení supů a udržitelné zemědělství.

Nástrojem je právně nezávazné memorandum o porozumění, které mimo jiné uvádí seznam všeobecných ochranných opatření, oddíl o provádění memoranda a podávání zpráv, jakož i závěrečná ustanovení. K memorandu o porozumění je připojen akční plán, který upřesňuje konkrétní činnosti, které by měli signatáři provést.

Pokud bude memorandum správně prováděno, očekává se, že účinným způsobem přispěje k ochraně stěhovavých dravých ptáků v Evropě, Asii a Africe a přispěje tak ke splnění cílů politiky EU v rámci EU i na mezinárodní úrovni. Součástí těchto cílů je posílení závazků a činností EU ve prospěch celosvětové ochrany ptáků, podpora v oblasti ochrany migračních tras a spolupráce s příslušnými mezinárodními úmluvami, jak je uvedeno v závěrech konference, která se v roce 2004 konala při příležitosti 25. výročí přijetí směrnice o ochraně volně žijících ptáků. Navrhuje se proto, aby se EU stala signatářem tohoto memoranda, a to prostřednictvím podpisu memoranda zástupcem Evropské komise, který zastupuje EU v rámci úmluvy o stěhovavých druzích. Takový podpis neznámá, že by Komise nemohla předkládat jakékoli názory týkající se výsledku procesu posuzování „budoucí podoby CMS“, probíhajícího mezi zasedáními, který hodnotí organizaci a činnosti úmluvy CMS a podobných úmluv a který byl zahájen na 9. konferenci smluvních stran úmluvy (CoP9) s cílem prozkoumat možnosti posílení CMS a souvisejících dohod.

⁴

http://www.cms.int/species/raptors/MoU_&_AP/Eng/MoU_Birds_of_Prey_with_annexes_E.pdf

Vzhledem k právně nezávazné povaze memoranda jsou příspěvky k provádění akčního plánu dobrovolné. Existuje nicméně shoda na tom, že se budou hledat finanční prostředky pro plánované programy. V souladu s memorandem se budou signatáři snažit financovat z vnitrostátních i jiných zdrojů provádění opatření potřebných pro ochranu dravých ptáků na svém území. Kromě toho se budou snažit vzájemně si pomáhat při provádění a financování klíčových prvků akčního plánu. Od signatářských a areálových států by měly být získávány dobrovolné příspěvky, přičemž na určení výšky příspěvku budou použity interní rozpočtové postupy. Spojené arabské emiráty přislíbily, že během prvních tří let plně pokryjí administrativní a institucionální náklady koordinační jednotky. Její kancelář se nachází v Abú Dhabí a svou činnost zahájila v červnu 2009. Tato nabídka se týká následujících služeb: mezd zaměstnanců Programu OSN pro životní prostředí (UNEP)/CMS, zasedání, prostor, vybavení, počítačového vybavení, komunikačních prostředků, překladů, cestovních nákladů mezi Bonnem a Abú Dhabí a zabezpečení malého grantového programu. Protože Spojené arabské emiráty budou alespoň během daného období hradit provoz sekretariátu memoranda, všechny ostatní dobrovolné příspěvky budou použity přímo na prováděcí opatření.

Komise proto žádá Radu o oprávnění podepsat tato dvě memoranda jménem EU.